

Misti bæði beinini

Á Roskilde Festivalinum var ein maður so óheppin, at hann misti bæði beinini. Av einari ella aðrari orsök var hann farin trýggjar kilometrar frá festivaløkinum, har ein tokbani var. Hann fekk beinini yvirkoyrd av tokinum, og mátti liggja uttan bein í trý korter. Nústaðni tá fann ein annar tokførari útav, at ein maður lá niðri í veitini og vinkaði. Hann varð umgangandi fluttur á sjúkrahús, og lógið nokk er hann ikki í lívsvanda.

Síðsta upptøkan hjá Karl Anton

Á MySpace síðuni hjá Kaj Klein liggur síðsta upptøkan hjá Plastnoist, meðan Karl Anton Klein, sáli, var við. Søguliga upptøkan varð gjørd í Keypmannahavn tann 12. januar 2001. Kaj greiðir frá: - Upptøkan er tikin við einari lítlari mikrofon og ein minidisk-upptakara á einum staðið, ið kallaðist Kronsj og lá við Øresundsvej á Amager. - Sjálvt um sangurin er skrivaður heilt afturi í '77, so fekk hann alla tíðina loyvi at útvikla seg. Bróðir, Karl Anton, syngur og spælir gittara, og hetta var eisini síðsta upptøkan hjá Plastnoist, meðan hann var við.

Fólk flyta úr Suðuroynni hóast nógv virksesemi er

Hóast tað búskaparliga hevur gingið væl tað seinasta árið, um samanborið verður við undanfarin ár, so bætir hetta tó ikki um tann veruleikan, at Suðuroyggin í 2007 hevur álvarligar demografiskar trupulleikar skrivar Dennis Holm, leiðari av Granskingardeplinum fyri Økis-menning í frágreiðing

TÍÐINDASKRIV

Ta seinastu tíðina – seinnu helvt av 2006 og fyrra hálv-ár í 2007 – hevur nógv fok-us verið á, at tað sum heild gongur betur í Suðuroy. Tað er sjálvsagt eisini sera positivt, at tað er meira virksesemi í landinum sum heild – eisini í Suðuroy. Í mun til stöð-una á vári 2005, har arbeiðs-loysið í Suðuroy var høgt, so er tað eisini at gleðast um, at tað í Suðuroy í dag er at kalla onki arbeiðsloysi. Men hóast tað búskaparliga hevur gingið væl tað seinasta árið, um samanborið verður við undanfarin ár, so bætir hetta tó ikki um tann veruleikan, at Suðuroyggin anno 2007 hevur álvarligar demografiskar trupulleikar.

Demografiskar broytingar henda spakuliga, hetta hevur (sum víst í hesum arbeiðsritinum) eisini verið stöðan í Suðuroy, har gongdin í fólkatálinum og samansetingin í mun til aldur og kyn hevur gingið skeiva vegin í langa tíð. Við tað at broytingarnar henda spakuliga og yvir langa tíð, so verður ofta ikki gáað eftir demografisku broytingunum – og av somu orsök verða trupulleikarnir oftani ikki tiknir upp, fyrr enn “skaðin er vordin heilt stórur”. Hetta er eisini stöðan í Suðuroy í dag.

Lægri vøkstur enn í Føroyum sum heild í fleiri enn 80 ár

Dennis Holm, leiðari av Granskingardeplinum fyri Økismenning hevur gjørt sera áhugaverda lýsing av demografisku stöðuni í Suðuroynni

Tá gongdin í fólkatálinum í Suðuroy verður samanborin við gongdina í fólkatálinum í Føroyum, kann eisini staðfestast, at síðan 1921 hevur árligi vøksturin í fólkatálinum í Suðuroy (við undantak av tveimum árum) ongantíð verið á sama stöði sum í Føroyum. við øðrum orðum er fólkatálið í Suðuroy, í lutfalli av fólkatálinum í Føroyum, minkað hvørt ár síðan 1921, við undantaki av tveimum árum.

Minking í fólkatálinum í 42 av teimum seinastu 56 árunum

Ein onnur staðfesting, sum kann gerast, tá hugt verður eftir gongdini í fólkatálinum í eitt longri tíðar-

skeið er: Síðan 1950 hava tað bert í 14 ár verið talan um ein árigan vøkstur í fólkatálinum í Suðuroy. Við øðrum orðum hevur fólkatálið í Suðuroy verið fyri eini árligari minking í 42 av teimum seinastu 56 árunum.

Ein familja flutt úr Suðuroy hvønn mánað í 20 ár

Minkandi fólkatálið stendst millum annað av stórari fráflyting úr Suðuroy. Tilsamans eru 1.020 fólk flutt úr Suðuroy í árunum 1985 til 2006. Umroknað til mánaðir, er talan um umleið 4 fólk í miðal um mánaðin, svarandi til at “ein familja” er flutt úr Suðuroy hvønn mánað í fleiri enn 20 ár

Manglandi burðaravlop

Ein onnur orsök til skeivu gongdina í fólkatálinum í Suðuroy er “manglandi” burðaravlop (fødd – deyð = burðaravlop). Um árin 1990 til 2006 verða tikin undir einum, so hevur burðaravlopið í Suðuroy í hesum tíðarskeiðinum verið 5. Til samanberingar kann nevast, at í Norðoya sýslu (har tað búgva umleið 6.000 fólk, t.v.s. umleið 1.000 fólk fleiri enn í Suðuroy) var burðaravlopið í sama tíðarskeiði 646, ella 130 ferðir so stórt sum í Suðuroy.

Stór minking í yngri aldursbólkunum

Hendan gongdin hevur sjálvsagt havt stóra ávirkan á samansetingina á aldur og kyn, við lutfalsligari minking í yngri aldursbólkunum, meðan teir eldri aldursbólkar eru blivnir lutfalsliga stórri.

Fólkatálið í Suðuroy er minkað við 16,0% í tíðarskeiðinum frá 1985 til 2007. Í sama tíðarskeiði er aldursbólkurin av teimum, sum eru yngri enn 20 ár minkaður við 31,5%, bytt á kyn er minkingin stórri hjá kvinnunum (32,7%) enn monnunum (30,3%). Samanborið við gongdina í landinum sum heild er talan um eina munandi stórri minking í Suðuroy enn í Føroyum sum heild.

Eisini aldursbólkarin frá 20-39 ár eru minkaðir nógv, við tilsamans 24,8% í árun-

um 1985 til 2007. Minkingin í talinum av kvinnum er tó munandi stórri enn minkingin í talinum av monnum. Talið av kvinnum í aldursbólkinum 20-39 ár er minkað við 31,4%, meðan minkingin hjá monnum er 19,2%. Minkingin í Suðuroy er eisini í hesum aldursbólkinum væl stórri enn í Føroyum sum heild.

Við øðrum orðum er talan um stóra minking í teimum yngstu aldursbólkunum. Og er orsøkin til, at tað í fyrra lagi serliga eru ung fólk, sum eru flutt úr Suðuroy í árunum 1985 til 2007, og hartil eru lutfalsliga fá børn fødd í tíðarskeiðinum, m.a. tí at talið av kvinnum í burðarførum aldri er nógv minkað.

Trupulleikarnir mugu takast í stórri álvara

Við minkingini í talinum av kvinnum í burðarførum aldri og við einum eftir øllum at døma hækandi deyðstítleika, so er tað væntandi, at innan eitt ávíst áramál (5-10 ár) verður árliga burðaravlopið í Suðuroy negativt við 25-50. Og við einum mynstri við fráflyting, sum í fleiri enn 20 ár hevur verið umleið 50 fólk í miðal um árið, so skulu stórar broytingar til, fyri at gongdin í fólkatálinum í Suðuroy skal byrja at ganga rætta vegin. Demografisku trupulleikarnir mugu takast í álvara, um ikki trupulleikarnir skulu gerast alsamt stórri í komandi árum skrivar Dennis Holm.

Demografisk lýsing av Suðuroy 2007

Granskingardepilin fyri Økismenning hevur givið út Arbeiðsrit við heitinum “Demografisk lýsing av Suðuroy 2007”. Dennis Holm, samfelagsfrøðingur hevur skrivað arbeiðsritið.